

**ЩОРІЧНИЙ ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ КОНКУРС
«КРАЩИЙ ДЕРЖАВНИЙ СЛУЖБОВЕЦЬ»**

**ТВОРЧА РОБОТА УЧАСНИКА ТРЕТЬОГО ТУРУ
ЩОРІЧНОГО ВСЕУКРАЇНСЬКОГО КОНКУРСУ
«КРАЩИЙ ДЕРЖАВНИЙ СЛУЖБОВЕЦЬ»**

НА ТЕМУ:

ДЕРЖАВНА СТРАТЕГІЯ РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ

прізвище, ім'я, по батькові учасника

місце роботи

посада

дата виконання

підпис учасника

2018 рік

ВСТУП

Глобальною тенденцією сучасного світу є зростання ролі регіонів як одиниць регіонального рівня управління держави.

Протягом останніх років під впливом досвіду Європейського Союзу (далі – ЄС), державна регіональна політика України зазнала суттєвих змін, які супроводжувалися реформами спрямованими на реалізацію певних пріоритетів економіки країни, зміцнення демократичних основ її розвитку та розв’язання соціально-економічних проблем окремих регіонів.

Сучасні підходи у формуванні та реалізації державної політики регіонального розвитку визначені в Державній стратегії регіонального розвитку на період до 2020 року (далі – Стратегія), яка розроблена відповідно до європейських стандартів, на період, що синхронізується з плановими та бюджетними циклами ЄС, а також базовим Законом України «Про засади державної регіональної політики».

Державна стратегія регіонального розвитку визначає тенденції та основні проблеми соціально-економічного розвитку регіонів, пріоритети державної регіональної політики на відповідний період, стратегічні цілі, напрями та завдання.

Стратегія спрямована на створення умов для динамічного, збалансованого розвитку регіонів України з метою забезпечення соціальної та економічної єдності держави, підвищення рівня конкурентоспроможності регіонів, підвищення рівня життя населення, додержання гарантованих державою соціальних та інших стандартів для кожного громадянина незалежно від місця проживання, підвищення ефективності використання потенціалу регіонів і дієвості управлінських рішень.

Фінансове забезпечення реалізації Стратегії здійснюється за рахунок: державного фонду регіонального розвитку; коштів галузевих (міжгалузевих) державних цільових програм та бюджетних програм центральних органів

виконавчої влади; субвенцій, інших трансфертів з державного бюджету місцевим бюджетам; коштів місцевих бюджетів; коштів технічної допомоги ЄС, інших міжнародних донорів, міжнародних фінансових організацій; коштів інвесторів, власних коштів підприємств.

Моніторинг та оцінка результативності реалізації Стратегії проводяться Міністерством регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України (далі – Мінрегіон) із залученням громадських об'єднань та наукових установ, всеукраїнських асоціацій органів місцевого самоврядування.

Для координації діяльності органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування із забезпечення формування та реалізації державної регіональної політики Законом України «Про засади державної регіональної політики» передбачено утворення Міжвідомчої координаційної комісії з питань регіонального розвитку (консультативно-дорадчий орган) та заснування агенцій регіонального розвитку за участю асоціацій підприємців, органів місцевого самоврядування, вищих навчальних закладів, наукових установ, громадських об'єднань. Агенція має допомагати місцевій владі втілювати регіональну стратегію розвитку та план заходів з її реалізації, в тому числі сприяти підготовці та реалізації програм і проектів регіонального розвитку, залученню інвестиційних та кредитних ресурсів, міжнародної технічної допомоги.

За підсумками 2017 року: в 22 регіонах місцевими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування прийнято рішення про створення агенцій регіонального розвитку, 16 з яких вже зареєстровані та функціонують.

Одним із пріоритетів Стратегії є підвищення рівня конкурентоспроможності регіонів, в тому числі створення оптимальних умов для розкриття власного потенціалу та ефективного використання власних ресурсів, зокрема підвищення рівня енергоефективності, оптимізація структури регіонального енергетичного балансу шляхом заміщення природного газу енергоресурсами, отриманими з відновлюваних джерел енергії.

ЕНЕРГОЕФЕКТИВНІСТЬ – ПРІОРИТЕТ НОМЕР ОДИН

Енергоефективність є однією з ключових реформ України.

Як зазначає Віце-прем'єр-міністр – Міністр регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України Геннадій Зубко: *«Енергоефективність — сьогодні пріоритет номер один для економіки України».*

Використання відновлюваних джерел енергії (далі – ВДЕ) є одним із найбільш важливих напрямів енергетичної політики України, спрямованої на розв'язання не тільки проблеми енергопостачання, але і екологічних, економічних та соціальних проблем.

Енергетична криза ще раз довела залежність України від імпортованих газу, ядерного палива, а тепер ще й вугілля. Така складна ситуація потребує нових альтернативних рішень.

Енергія вітру, сонця, води, біомаси невичерпна на відміну від газу, вугілля і ядерного палива, запаси яких зменшуються, а ціна зростає. Альтернативні джерела енергії екологічно чисті, що актуально в умовах погіршення клімату.

З метою впровадження європейських підходів щодо розвитку в регіонах сучасних енергоефективних технологій, стимулювання розвитку відновлюваних джерел енергії, надання якісних житлово-комунальних послуг у 2017 році прийнято Закони України «Про Фонд енергоефективності», «Про енергетичну ефективність будівель» та схвалено Енергетичну стратегію України на період до 2035 року «Безпека, енергоефективність, конкурентоспроможність».

Світовий банк, один з найбільших у світі фінансистів галузі традиційного палива, заявив, що інвестуватиме значні кошти в екологічно чисту «зелену» енергетику. Вугільні ж проекти фінансуватиме за «крайньої необхідності».

Така ініціатива цілком зрозуміла, адже альтернативна енергетика

окупається і приносить дешеву енергію без негативних наслідків для природи і здоров'я людини. Вона є відновлюваною, тож технології працюватимуть довгі десятиліття, а наука матиме час для винаходів нових методів їх оптимізації.

У Європі нема віялових вимкнень – 23,5 % споживання забезпечується електроенергією з відновлюваних джерел. Цифри вражають: 65,5 % спожитої електроенергії в Австрії, 60 % – у Швеції вироблено з відновлюваних джерел.

Можна лише уявити, в якій ситуації сьогодні була б Україна, якби альтернативна енергетика була розвинена, і чи залежала б вона настільки від імпорту газу та ядерного палива.

Наразі ж Україна майже не використовує ці можливості. Частка альтернативної енергетики становить лише 1%.

Енергоресурси відновлюваних джерел енергії є майже на всій території України. Загальний річний енергетичний потенціал України, *за підрахунками Інституту відновлюваної енергетики Національної академії наук*, досягає 68,6 млн. тонн нафтового еквіваленту, що становить близько 50 % загального енергоспоживання, до 2020 року цей показник має бути збільшений до 11 %. Річна економія викидів CO₂ може скласти 13,4 млн. тон.

Ще одним важливим фактором розвивати відновлювальну енергетику є створення робочих місць. В Україні на об'єктах виробництва енергії з відновлюваних джерел працевлаштовано 15 тис. людей, тоді як у країнах ЄС – понад 550 тис.

ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ВІДНОВЛЮВАЛЬНОЇ ЕНЕРГЕТИКИ

144 держави, серед яких і Україна, проголосили альтернативну енергетику пріоритетом своєї політики. У 98 країнах надають пільги виробникам «зеленої» енергетики, розуміючи, що її розвиток відповідає стратегічним цілям країни: енергетична незалежність, дешева енергія, робочі місця, турбота про довкілля.

Найбільш поширеним і перспективним стимулом розвитку альтернативної енергетики є «зелений» тариф – механізм заохочення виробництва енергії. «Зелений» тариф – це гарантії держави виробникам, що енергія, вироблена ними, буде придбана за вищими цінами, ніж у виробників традиційної енергії.

Такий підхід дозволяє державі залучити в галузь приватних інвесторів. Деякі уряди виділяють виробникам альтернативної енергетики гранти. Наприклад, завод з виробництва сонячних панелей у Каліфорнії отримав 500 млн. дол від уряду США. У Німеччині «зелених» виробників підтримують дотаціями.

В Україні основним стимулюючим інструментом державної політики з розвитку ВДЕ є система «зелених» тарифів.

Протягом 2014-2016 років прийнято Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо забезпечення конкурентних умов виробництва електроенергії з альтернативних джерел енергії», відповідно до якого:

1. «зелений» тариф розраховується відповідно до курсу євро до 2030 року для того, щоб уникнути ризиків інфляції;
2. введено «зелений» тариф для геотермальних електроустановок, для сонячних та вітрових електростанцій приватних домогосподарств потужністю до 30 кВт;
3. розширено термін «біомаса», що дає змогу отримати «зелений» тариф на виробництво електроенергії не тільки з відходів, а і з продуктів сільського та лісового господарства;
4. «зелений» тариф для електроенергії з біомаси та біогазу збільшено на 10 %;
5. скасовано вимогу щодо місцевої складової та введено надбавку до «зеленого» тарифу в розмірі 5 та 10 відсотків за використання обладнання вітчизняного виробництва на рівні 30 та 50 відсотків відповідно.

Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг з 1 січня 2018 року підняла ставку

«зеленого» тарифу на 4 % для суб'єктів господарювання та приватних домогосподарств.

В Україні дозволено встановлювати приватні сонячні електростанції максимальною потужністю до 30 кВт. За підрахунками фахівців, з використанням «зеленого» тарифу термін їхньої окупності складає близько 5 років. За 2015-2017 роки в Україні 3010 приватних домогосподарств встановили сонячні електростанції загальною потужністю 51 МВт.

СВІТОВИЙ ДОСВІД

Заслуговує уваги досвід Німеччини. У 2000 році країна майже не виробляла електроенергії з вітру, сонця та біоресурсів. Парламент поставив за мету збільшити протягом десяти років частку відновлювальної енергії з 6 % вдвічі. Результат перевершив всі очікування – замість 12 % німці отримали 17%. Витрати бюджету Німеччини склали 14 млрд. євро.

На перших етапах електроенергія відновлювальних джерел енергії, яка коштувала дуже дорого, субсидіювалася з бюджету Німеччини. Нині Німеччина експортує «зелену» енергію у Нідерланди, а кількість зайнятих у цьому секторі людей за 18 років збільшилася у 10 разів.

Європейська практика доводить: сонячні батареї потрібно розглядати не як короткотерміновий проект. Навпаки – як передові вигідні технології та енергетичну незалежність.

РОЗИТОК ВІДНОВЛЮВАЛЬНИХ ДЖЕРЕЛ В УКРАЇНІ

Важливим кроком стало долучення Києва до міст-партнерів Проекту USAID «Муніципальна енергетична реформа в Україні». 17 травня 2018 року депутати Київради підтримали схвалення Плану дій зі сталого енергетичного

розвитку на період до 2020 року.

План дій розроблений підписантами Угоди мерів для виконання добровільних зобов'язань щодо скорочення викидів CO₂ до 2020 року щонайменше на 20 %, що сприятиме розвитку екологічно орієнтованої економіки та підвищенню якості життя. Як наслідок, Київ значно зменшить надмірне споживання енергоресурсів та покращить екологічну ситуацію.

За підтримки Словенії Житомир розпочав амбітний проект – будівництво власної потужної сонячної електростанції потужністю 10,6 МВт.

Об'єкт планують побудувати та ввести в експлуатацію в два етапи: першу чергу потужністю 6,0 МВт планують запустити в березні 2019 року, другу чергу потужністю 4,79 МВт – липень-серпень 2019 року. Фінансування проекту відбуватиметься за кредитні кошти та за фінансової підтримки Уряду Словенії. Для міста Житомир це близько 1,65 млн. євро додаткових доходів на рік.

Віце-прем'єр-міністр – Міністр регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України Геннадій Зубко зазначив, що *підписання цієї угоди – це гарний приклад того, як в умовах децентралізації розумно використати власні ресурси та розкрити інвестиційний потенціал громади, залучити інвестора та донорську допомогу для розвитку міста.*

У лютому 2018 року в ***місті Токмак Запорізької області ввели в експлуатацію першу чергу найбільшої в Україні сонячної електростанції Tokmak Solar Energy.*** Потужність першої черги – 11 МВт, загальна потужність після завершення будівництва становитиме 50 МВт. Перша черга сонячної електростанції вже підключена до Єдиної енергосистеми України. Повне завершення будівництва заплановано на грудень цього року. Після завершення будівництва електростанція зможе забезпечувати електроенергією шість районів Запорізької області, у тому числі й курорти на узбережжі Азовського моря.

«Завдяки роботі СЕС економія викидів CO₂ в атмосферу становитиме близько 24 тис. тонн на рік, що дорівнює кількості викидів в атмосферу близько 15 тис. автомобілів», – зазначив голова наглядової ради Токмак Солар

Енерджі Олександр Репкін.

У зоні відчуження планують спорудити величезну сонячну електростанцію потужністю 1,2 ГВт. Відповідний проект розробила французька компанія Tractebel France коштом уряду Франції. Йдеться про отримання 25 % електроенергії, що її колись виробляла ЧАЕС без жодних техногенних ризиків. Реалізація проекту триватиме 25 років. Його вартість – понад 1 млрд. євро. Отриману електроенергію використовуватимуть для потреб Києва та області.

За словами Міністра екології та природних ресурсів України Остапа Семерака, *спорудження енергоустановок у Чорнобильській зоні відчуження – це можливість використати забруднені землі та наявну інфраструктуру.* Трансформатори й інше електричне обладнання знаходиться в справному стані та може бути використане. Будівництво необхідно робити поетапно, розбити проект на декілька блоків приблизно в 150 МВт і поступово нарощувати повну потужність.

«Україна докладася багато зусиль, щоби забезпечити свою енергетичну незалежність. І такі проекти цьому сприятимуть», – наголосила Надзвичайний і Повноважний Посол Франції в Україні Ізабель Дюмон.

Мій рідний Солом'янський район міста Києва також на власному прикладі реалізує державну регіональну політику в частині енергоефективності. У серпні 2017 року на даху управління праці та соціального захисту населення Солом'янської адміністрації запущено першу в Україні сонячну електростанцію для адміністративних будівель. Її потужність складає 25 кВт.

Два роки тому в управлінні встановили додаткову техніку, електронну чергу і система енергопостачання постійно виходила з ладу. Щоб забезпечити безперебійну роботу та підвищити потужність системи, у «Київенерго» оцінили роботи в півтора мільйони гривень. Тому знайшли альтернативне рішення – встановити сонячні панелі на даху будівлі. За серпень 2017 року – липень 2018 року станція виробила 13,8 тис. кВт електроенергії, що дало змогу

зеконотити біля 23 тисяч гривень.

Цей проект став першим для бюджетних закладів. Але вже почали будівництво енергоефективних шкіл і садочків із використанням альтернативних джерел енергії. Першим закладом у районі із сонячними панелями стане СЗШ № 22 на просп. Відрадному, 36-В, який до речі співфінансується за рахунок коштів Державного фонду регіонального розвитку.

Саме за такими сучасними технологіями майбутнє та розвиток нашої держави.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

Бар'єри розвитку ВДЕ та пропозиції щодо їх усунення:

№ з/п	Бар'єри	Пропозиції
1	<i>Низька довіра до системи стимулювання розвитку ВДЕ</i> (невизначеність з вектором довгострокового розвитку енергетичного сектору, особливо після 2030 року; відміна податкових пільг для ВДЕ; зменшення розміру «зелених» тарифів; збільшення вартості приєднання до електромереж)	<ul style="list-style-type: none">• розробити стратегії розвитку сектору з урахуванням пропозицій учасників ринку, МФО та донорів, та здійснювати заходи з заохочення стратегічних інвестицій;• проведення комунікаційної кампанії, спрямованої на підтвердження державної політики розвитку сектору ВДЕ та заохочення виходу на ринок міжнародних стратегічних інвесторів
2	<i>Труднощі виходу на ринок</i> (обмеженість інформації щодо можливостей приєднання до	<ul style="list-style-type: none">• спрощення та оптимізація дозвільних процедур (наприклад, за рахунок створення єдиного вікна для

№ з/п	Бар'єри	Пропозиції
	електромереж; складна система погодження, велика кількість дозволів; гарантії викупу виробленої енергії та гарантії встановлення «зеленого» тарифу на етапі планування проекту не надаються)	інвесторів); <ul style="list-style-type: none"> • підтримка представництва українських проектів на закордонних заходах та проведення таких заходів в Україні з залученням міжнародних інвесторів; • підтримка законодавчих ініціатив щодо надання гарантій про викуп виробленої енергії та про встановлення «зеленого» тарифу на етапі проектування (наприклад, Солом'янська районна в місті Києві державна адміністрація не може навіть безкоштовно віддіти комусь надлишок енергії, яка виробляється на даху її підрозділу)
3	Складнощі з приєднанням до електромереж (обмежена інформація про технічні можливості приєднання мереж у окремих містах та регіонах України; поганий технічний стан електричних мереж підвищує вартість приєднання та ускладнює проектування)	<ul style="list-style-type: none"> • розробка стандартних документів та оптимізація процесів щодо приєднання, які відповідатимуть умовам залучення фінансування; • інформаційні та освітні програми для операторів мереж; • підтримка програм модернізації електричних мереж
4	Доступність фінансування (низька поінформованість	<ul style="list-style-type: none"> • розробка інформаційних / освітніх програм для комерційних банків з

№ з/п	Бар'єри	Пропозиції
	учасників ринку про наявні та потенційні програми; низька активність комерційних банків та інвесторів; відсутність практики колективного / кооперативного інвестування у проекти ВДЕ)	метою пояснення можливостей та особливостей кредитування ВДЕ; <ul style="list-style-type: none"> сприяння розвитку колективного / кооперативного інвестування у ВДЕ за прикладом європейських енергетичних кооперативів
5	Соціальне несприйняття ВДЕ (упередженість населення щодо підвищення тарифів на електроенергію через застосування «зелених» тарифів; економічні, соціальні та екологічні переваги проектів для багатьох громад не є очевидними)	<ul style="list-style-type: none"> розробка програм залучення місцевих громад до проектів ВДЕ; підтримка державних та локальних органів влади в питаннях розробки посібників щодо критеріїв та прикладів успішної реалізації проектів; комунікація переваг від впровадження ВДЕ (охорона навколишнього середовища, покращення місцевої інфраструктури, створення нових робочих місць)

Збільшення частки енергоносіїв, вироблених з відновлюваних джерел енергії, у структурі загального кінцевого енергоспоживання України дасть змогу:

- оптимізувати структуру паливно-енергетичного балансу України;
- підвищити рівень енергетичної незалежності України;
- підвищити рівень конкурентоспроможності національної економіки;
- забезпечити реновацію основних фондів в електроенергетиці України (збільшити загальну встановлену потужність об'єктів відновлюваної

електроенергетики);

- зменшити викиди парникових газів в атмосферу;
- створити робочі місця в енергетиці та інших галузях промисловості.

Результатом буде підвищення рівня розвитку регіонів та їх економічної активності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Про засади державної регіональної політики: Закон України від 05.02.2015 №156-VIII. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/156-19>.
2. Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2020 року: Постанова КМУ від 06.08.2014 № 385. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/385-2014-%D0%BF>.
3. Маєв А. Державна регіональна політика в Україні: передумови, цілі, законодавче забезпечення / А. Маєв // Державне управління та місцеве самоврядування. – 2015. – № 2 (25). – С. 168–179.
4. Їжа М. Система регіонального управління: світовий досвід і Україна: монографія / М. М. Їжа // Видавничий центр Інституту держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2011.
5. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.
6. Про затвердження Середньострокового плану пріоритетних дій Уряду до 2020 року: Розпорядження КМУ від 03.04.2017 № 275-р.
7. Звіт за результатами проведення моніторингу та оцінки результативності реалізації державної регіональної політики в Україні у 2017 році: Мінрегіон. – Режим доступу: <http://www.minregion.gov.ua/wp-content/uploads/2018/05/Zvit-za-rezultatami-realizatsiyi-derzhavnoyi-regionalnoyi-politiki-v-Ukrayini-u-2017-rotsi1.pdf>.
8. Тертишина Л. Регіональна політика держави: завдання господарсько-правового забезпечення / Л. С. Тертишина // Економічна теорія та право. – 2017. – № 2 (29) – С. 181–192.
9. Розвиток відновлювальних джерел енергії в Україні: Мінрегіон. – Режим доступу: <http://www.minregion.gov.ua/press/news/rozvitok-vidnovlyuvalnih-dzherel-energiyi-v-ukrayini/>